

PROCEDIMENTS GENERALS EN FISIOTERÀPIA I

Dades generals

- **Descripció:** En aquesta assignatura s'estudia i es posa en pràctica la higiene postural tant del terapeuta com la del pacient així com les maniobres de mobilització dels pacients. Tanmateix s'introdueix a l'alumne en l'aprenentatge de les tècniques bàsiques de massatge, així com en l'ús de la termoteràpia i la hidroteràpia.
- **Crèdits ECTS:** 6 Obligatoris
- **Idioma principal de les classes:** Català / Castellà
- **S'utilitza oralment la llengua anglesa en l'assignatura:** Ocasionalment 10%
- **S'utilitzen documents en llengua anglesa:** Competència Bàsica (10%)
- **Durada:** Semestral (1r)
- **Curs:** 1r
- **Professorat:** **Carla Curto Grau i Jaume Guerra Sánchez**

Competències

Competències específiques:

A14- Aplicar els procediments fisioterapèutics generals: cinesiteràpia, massatge i massoteràpia, electroteràpia, magnetoteràpia, ergoteràpia, hidroteràpia, balneoteràpia, climatoteràpia, talassoteràpia, termoteràpia, crioteràpia, vibroteràpia, fototeràpia, pressoteràpia i els derivats d'altres agents físics. Identificar els procediments fisioterapèutics basats en mètodes i tècniques específics d'actuacions fisioterapèutiques que s'apliquen en les diferents patologies de tots els aparells i sistemes, i en totes les especialitats de medicina i cirurgia, així com en la promoció i conservació de la salut i en la prevenció de la malaltia. Utilitzar els mètodes en els processos neurològics, de l'aparell locomotor (teràpies manuals, teràpies manipulatives articulars, osteopatia i quiropràxia), de l'aparell respiratori, del sistema cardiorcirculatori, en les alteracions de l'estàtica i la dinàmica, en els mètodes específics ortopèdics i les tècniques terapèutiques reflexes, alternatives o complementàries afins al camp de competència de la fisioteràpia.

Resultats d'aprenentatge

1. Comprendre les necessitats bàsiques de l'individu.
2. Raonar les possibles dificultats en la relació amb el pacient.
3. Analitzar la funció i la relació del fisioterapeuta dins d'un equip de salut.
4. Definir què és la higiene postural y les bases anatòmiques i biomecàniques imprescindibles per tal de raonar l'adopció de les mesures d'higiene postural dintre de l'àmbit de la fisioteràpia (preventiu i terapèutic).
5. Identificar i nombrar correctament les zones del raquis i de les extremitats rellevants per fer l'anàlisi de les postures.
6. Col·locar adequadament al pacient i respectar les normes d'higiene postural (tant per al pacient com per al fisioterapeuta) dintre dels continguts pràctics de la unitat temàtica II i de la resta d'unitats de l'assignatura.
7. Aplicar adequadament el mètode de mobilitzacions dels pacients amb limitacions funcionals i/o discapacitats.
8. Explicar plans i eixos de moviment.
9. Col·locar adequadament al pacient i respectar les normes d'higiene postural (tant pel pacient com pel fisioterapeuta).

10. Definir què és la massoteràpia i per a què serveix.
11. Recordar les normes bàsiques de l'aplicació de la massoteràpia.
12. Identificar les diferents maniobres bàsiques del massatge.
13. Enumerar i raonar el perquè de les seves indicacions i contraindicacions.
14. Nombrar els efectes fisiològics de les diferents estructures del massatge.
15. Definir la nomenclatura utilitzada per dur a terme l'avaluació de la massoteràpia
16. Definir les bases anatòmiques imprescindibles per aplicar aquestes mesures de valoració.
17. Identificar els músculs i la direcció de les seves fibres per tal de fer el massatge.
18. Enumerar i raonar els efectes locals i generals de l'aplicació del fred i calor.
19. Considerar quina és la tècnica d'aplicació de la termoteràpia o crioteràpia més adequada per a cada àrea de tractament.
20. Enumerar les bases físiques de la hidroteràpia amb les seves aplicacions terapèutiques.
21. Identificar els efectes fisiològics i terapèutics de la hidroteràpia.
22. Descobrir les aigües minero-medicinals.
23. Aplicar correctament exercicis aquàtics segons les indicacions terapèutiques.
24. Explicar les diferents tècniques en hidroteràpia.

Continguts

1. Higiene postural, transferències, el pacient immobilitzat i els canvis posturals

Tema 1

HIGIENE POSTURAL

- 1.1. Concepte, objectius i relació amb la fisioteràpia.
- 1.2. Bases anatòmiques.
- 1.3. La postura fisiològica i la postura patològica.
- 1.4. La postura i l'aparell locomotor.
- 1.5. Higiene postural en les activitats de la vida diària.

Tema 2

MOBILITZACIÓ DEL PACIENT INCAPACITAT.

- 2.1. Moviments bàsics en el trasllat de malalts.
- 2.2. Transferències més habituals.
- 2.3. Ajudes tècniques.
- 2.4. Aplicació pràctica.

Tema 3

EL PACIENT IMMOBILITZAT

- 3.1. Causes i conseqüències de la immobilitat
- 3.2. Epidemiologia
- 3.3. Fisiopatologia associada
- 3.4. Importància dels canvis posturals.
- 3.5. Aplicació pràctica.

2. Massoteràpia

Tema 1

LA MASSOTERÀPIA.

Concepte de massoteràpia. Antecedents històrics de la seva aplicació.
Efectes fisiològics. Normes bàsiques de l'aplicació del massatge.
Indicacions. Contraindicacions.
Maniobres bàsiques del massatge clàssic.

Tema 2

MASSATGE DE FREGAMENT.

Concepte.

Classificació: maniobres del fregament superficial i maniobres del fregament profund.

Indicacions. Efectes fisiològics. Descripció de la tècnica

Exemples de la seva aplicació.

Fregament superficial: en tot el cos, en especial a tota l'esquena en general.

Fregament profund: musculatura de l'esquena en general i a les extremitats.

Tema 3

MASSATGE DE FRICCIÓ.

Concepte. Descripció de la tècnica i efectes de la seva aplicació.

Indicacions.

Tema 4

MASSATGE DE PRESSIÓ.

Concepte. Classificació:

Pressió lliscant: efectes, indicacions, modalitats d'aplicació.

Pressió estàtica: efectes, indicacions, modalitats d'aplicació.

Aplicació de la tècnica.

Tema 5

MASSATGE DE PASTAMENT.

Concepte. Indicacions. Contraindicacions.

Classificació:

Pastament superficial: descripció de la tècnica, efectes fisiològics.

Exemples de la seva aplicació: pinça rodada sobre l'esquena.

Pastament profund: descripció de la tècnica, efectes fisiològics, modalitats d'aplicació.

Maniobres del massatge de pastament profund.

Tema 6

MASSATGE DE VIBRACIÓ.

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes. Indicacions.

Vibració mecànica.

Tema 7

MASSATGE DE PERCUSSIÓ.

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes fisiològics.

Indicacions i contraindicacions.

Maniobres del massatge de percussió..

Aplicació específica: Clapping.

Tema 8

MASSATGE DE DERIVACIÓ CIRCULATORIA, DRENATGE LINFÀTIC.

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes fisiològics.

Indicacions i contraindicacions.

Aplicació de la tècnica a les EESS i les EEII.

Tema 9

PRESSOTERÀPIA.

Concepte. Descripció de la tècnica. Efectes fisiològics.

Indicacions i contraindicacions.

Aplicació a EESS i EEII.

Tema 10

MASSATGE A LES CICATRIUS.

Tractament per les cicatrius retràctils. Concepte. Indicacions. Efectes fisiològics.

Aplicació de la tècnica.

Tema 11

MASSATGE GENERAL A LES EXTREMITATS INFERIORS.

Aplicació de la tècnica.

Tema 12

MASSATGE GENERAL A TOTA L'ESQUENA.

Aplicació de la tècnica.

3. Termoteràpia i Hidroteràpia

Tema 1

TERMOTERÀPIA

- 1.1. Concepte i aspectes biofísics.
- 1.2. Efectes fisiològics
- 1.3. Modalitats d'aplicació.
- 1.4. Indicacions i contraindicacions

Tema 2

CRIOTERÀPIA

- 1.1. Concepte i aspectes biofísics
- 1.2. Efectes fisiològics
- 1.3. Modalitats d'aplicació.
- 1.4. Indicacions i contraindicacions

Tema 3

HIDROTERÀPIA

- 1.1. Concepte i aspectes biofísics
- 1.2. Efectes fisiològics
- 1.3. Modalitats d'aplicació
- 1.4. Indicacions i contraindicacions

Activitats

Tipus d'activitat	Hores amb professor	Hores sense professor	Total
Activitats introductòries	2	0	2
Classes magistrals	8	35	43
Seminaris	8	8	16
Classes Pràctiques	38	25	63
Prova d'avaluació	4	22	26
Total	60	90	150

Les dades que apareixen a la taula de planificació són de caràcter orientatiu, considerant l'heterogeneïtat de l'alumnat.

Activitats voluntàries

Posada en pràctica de tècniques manuals com a estudiant en fisioteràpia en esdeveniments esportius, sota la tutela d'un professor.

Avaluació i qualificació

Activitats d'avaluació

Activitat d'avaluació	Competència	Descripció de l'activitat	%
AA Termoteràpia i Hidroteràpia	A14	Realització d'un examen teòric tipus test.	30%
AA Higiene postural	A14	Realització d'un examen teòric tipus test. Realització d'un examen pràctic.	30%
AA Massoteràpia pràctic	A14	Realització d'un treball mitjançant un suport audiovisual per tal de sintetitzar i expressar els conceptes apresos en l'assignatura.	30%

**El 10% restant de la nota correspondrà a l'assistència, actitud i participació a classe durant el curs, tant a classes teòriques com pràctiques.*

Qualificació

AVALUACIÓ CONTÍNUA

- És imprescindible haver assistit al 80% de les sessions pràctiques* per acollir-se a aquesta modalitat.
- Cal aprovar cada una de les parts amb una nota igual o superior a 5 per poder fer mitjana

* es necessari presentar justificant si no s'assisteix a classe, en cas de no fer-ho no es podrà seguir l'avaluació contínua, s'haurà d'examinar en l'avaluació final de tot el contingut de l'assignatura, teòric i pràctic. En cas de superar el 20% d'absència, tot i ser justificada, no es podrà acollir tampoc a la modalitat d'avaluació contínua i s'haurà d'avaluar de tota l'assignatura a l'avaluació final.

AVALUACIÓ FINAL

- L'alumnat que no ha assistit al 80% de les sessions pràctiques o hagi faltat sense justificar a classes pràctiques, o no hagi superat l'avaluació contínua ha de fer l'examen final en el que s'avalua el contingut teòric i pràctic. S'han de superar les diferents parts per separat. L'apartat de termoteràpia s'avaluarà mitjançant un examen teòric, l'apartat d'higiene postural s'avaluarà mitjançant un examen pràctic i l'apartat de massoteràpia mitjançant un treball audiovisual.
- L'alumnat que ha assistit almenys al 80% de les sessions pràctiques i no hagi superat alguna de les parts, només s'haurà de presentar a les parts suspeses i també s'hauran d'aprovar per separat.

criteris específics de la nota No Presentat:

Es considerarà un alumne no presentat aquell que ha realitzat menys del 50% de les activitats d'avaluació continuada o no s'ha presentat a l'avaluació final o a l'avaluació única.

Bibliografia

HIGIENE POSTURAL, TRANSFERÈNCIES, EL PACIENT IMMOBILITZAT:

- Aragunde, J.L., Pazos J.M. Educación postural. Barcelona: INDE . 2000.
- Abric M, Dotte P. Gestos y activación para las personas mayores. Ergomotricidad y atención gerontológica. Tomo II. Aplicaciones clínicas. Barcelona: Masson. 2004
- Dotte P. Método de movilización de los pacientes. Ergomotricidad en el ámbito asistencial. 8ª ed. Barcelona: Elsevier. 2010.
- Dotte P. La manutention manuelle des malades (ergomotricité dans le domaine du soin) I. 6 ed. París: Maloine. 2000.
- Dotte P. Método de manutención manual de los enfermos. Ergomotricidad en el ámbito sanitario. Generalidades y educación gestual específica. 5 ed. Barcelona: Springer-Verlag Iberica. 1999.
- Kapandji AI. Fisiología articular: dibujos comentados de mecánica humana. Raquis, cintura pélvica, raquis lumbar, raquis torácico y tórax, raquis cervical, cabeza. 6ª ed. Barcelona: Masson. 2007.
- Kapandji AI. Cuadernos de Fisiología articular: Tronco y raquis. 2 ed. Barcelona: Masson. 1990.
- Kovacs FM, Gestoso M, Vecchierini NM. Como cuidar su espalda. Barcelona: Paidotribo. 1999.
- Viel E, Esnault M. Lumbalgias y cervicalgias de la posición sentada. Barcelona: Masson. 2001.
- Knudson, D. "Fundamentals of biomechanics" USA: Ediciones Springer, 2007. 343 p.
- VV.AA. "Manual de Fisioterapia: Generalidades. Módulo I" España: Ediciones Mad, 2004. 588 p.
- Llusá M., Meri À., Ruano D. Manual y atlas fotográfico de anatomía del aparato locomotor. Madrid: Panamericana. 2004.
- Calais-Germain, Blandine. Anatomía para el movimiento. 2ª ed. Barcelona: Lalliebre de marzo. 2004
- Cael C. Anatomía funcional. Estructura, función y palpación para terapeutas manuales. Madrid: Panamericana. 2013

MASSOTERÀPIA TNM:

- Boigey M. Manual de masaje. 5 ed. Barcelona: Masson. 1993.
- Canamasas Ibáñez S. Técnicas manuales: Masoterapia. 2 ed. Barcelona: Masson. 1993.
- Dufour M. Masajes. Encycl. Méd. Chir. Kinésithérapie-Médecine physique-Réadaptation; 26-100-A-10. París: Elsevier, 1996. p. 1-37.
- Salvat I. La técnica Neuromuscular. Fisioterapia 1999; 21 (monográfico 2): 46-55.
- Chaitow L. Técnica Neuromuscular, 2ª ed. Barcelona: Edicions Bellaterra, 1999.
- Chaitow L, DeLany J. Clinical Application of Neuromuscular Techniques, Volume 1. The Upper Body. Philadelphia: Churchill Livingstone. 2001.
- Chaitow L, DeLany J. Clinical Application of Neuromuscular Techniques, Volume 2. The Lower Body. Churchill Livingstone. 2002.
- Chaitow L. Modern Neuromuscular Techniques, 2 ed. Philadelphia: Churchill Livingstone. 2003.
- Chaitow L. Terapia Manual. Valoración y diagnóstico. Madrid: McGraw-Hill- Interamericana de España. 2001.
- Simons DG, Travell JG, Simons LS. Dolor y disfunción miofascial. El manual de los puntos gatillo. Volumen 1. Mitad superior del cuerpo. Madrid: Médica Panamericana. 2002.

TERMOTERÀPIA I CRIOTERÀPIA:

- Aramburu De Vega C, Muñoz E, Igual C. Electroterapia, termoterapia e hidroterapia. Madrid: Síntesis. 1998.
- Kenneth L Night. Crioterapia rehabilitación de las lesiones en la práctica deportiva. Barcelona: Edicions Bellaterra 2000.
- Martínez M, Pastor JM, Sendra F. Manual de Medicina Física. Madrid: Harcourt Brace. 1998.
- Lehmann, J.F. Diatermia y calor superficial y terapia por el frío. En Krusen. Medicina física y rehabilitación. Madrid: Panamericana. 1994.
- Haarer-Becker R., Schoer D. Manual de técnicas de fisioterapia: aplicación en traumatología y ortopedia. Barcelona: Paidotribo, cop. 2001
- Huter-Becker A., Schewe H., Heipertz W. Terapia Física. Barcelona: Paidotribo. 2005

HIDROTERÀPIA:

- Martínez M, Pastor J.M. Manual de Medicina Física. Madrid: Harcourt Brace. 1998.

Molina A. Rehabilitación: Fundamentos, técnicas y aplicación. Valladolid: Medica Europea. 1990.
Vinyes F. Hidroteràpia: La curación por el agua. Barcelona: Integral. 1994.
Benelli P., Zanazzo M. Hidrocinesiterapia: manual de rehabilitación en el agua. Milán : Edi.Ermes. 2018.
Haarer-Becker R., Schoer D. Manual de técnicas de fisioterapia: aplicación en traumatología y ortopedia. Barcelona : Paidotribo, cop. 2001

Assignatures recomanades

- Anatomia I
- Fisiologia I